

Alle uitgangspunten, regels en knelpunten

Biologische mestwensen

Medio 2009 heeft de vakgroep LTO-Biologica een voorstel geformuleerd om

de afzet en het gebruik van biologische mest in Nederland te stimuleren. Met als uitgangspunt: alle sectoren kunnen aan de nieuwe regels voldoen. Het ministerie van LNV heeft dit voorstel grotendeels overgenomen. De toezichttaak ligt bij Skal. In de praktijk blijkt nu dat de toepassing van de aangescherpte mestregels leidt tot nieuwe vragen en onduidelijkheden.

Tijdelijke opslag van biologische dierlijke mest, aan te merken als A-meststof

Feitelijk zijn de huidige mestregels een nadere uitleg en uitwerking van de principes en uitgangspunten van biologische landbouw. Vanuit bemestingsoogpunt staan hierin verzorging van de bodem en verbeteren van bodemvruchtbaarheid centraal. Hulp meststoffen vormen niet de basis voor het verbeteren van de bodemvruchtbaarheid, maar zijn vooral als aanvullende meststoffen bedoeld. In de praktijk werden hulp meststoffen zoals vinasse en protamylasse echter steeds meer als basis meststoffen ingezet. De huidige mestregels zijn bedoeld om de Nederlandse praktijk beter in overeenstemming te brengen met de EU-richtlijnen. Dit geldt ook voor uitwisseling tussen veehouderij en plantenteelt. Hierdoor sluiten de kringlopen beter en worden we minder afhankelijk van gangbare restproducten.

Biologische mest op biologische akkers

Vooral gespecialiseerde varkens- en pluimveebedrijven produceren meer mest dan ze op eigen grond kwijt kunnen. Door de overtollige biologische mest af te zetten bij biologische plantentelers is vereffening mogelijk. Dit vraagt echter om een georganiseerde en gecontroleerde afvoer van de mest en vooral om samenwerking met een geschikte afnemer van de mest. De overtollige mest verkopen aan een mestverwerker is geen optie, omdat hiermee de gegarandeerde afzet op biologische percelen niet inzichtelijk en dus niet gewaarborgd is.

Hetzelfde geldt voor mestverkoop aan een intermediair. Een intermediair kan nog wel het contact tussen veeteler en akkerbouwer tot stand brengen. Hij kan ook het transport verzorgen. Maar een intermediair kan geen eigenaar worden van biologische mest en deze op eigen naam doorverkopen. Een biologische veehouder die zijn mest aan een intermediair verkoopt, voldoet niet aan de eis dat hij biologische mest aantoonbaar op biologische grond uitrijdt.

Foto: LBI

Samengestelde hulpmeststof, aan te merken als B-meststof

Verbeek Compost

Compost van eigen bedrijf wordt niet meegenomen in de berekening, aangevoerde groencompost geldt tot 2012 als A-meststof

Foto Skal

Inspecteur Skal controleert

A-meststoffen en compost

Onder A-meststoffen vallen naast mest van biologisch vee ook plantaardige compost van een biologisch bedrijf en groencompost (tot 2012). Bij de berekening van het percentage A-meststoffen rekent de gebruiker met de stikstof uit aangevoerde (groen)compost en de stikstof uit dierlijke mest van eigen bedrijf of aangevoerd. Compost van eigen bedrijf mag men uiteraard wel benutten, maar niet meenemen in de berekening.

Alleen voor dierlijke mest geldt dat naast aangevoerde biologische mest ook de mest van eigen biologisch gecertificeerde dieren meetelt in de berekening. Groencompost van buiten het bedrijf kan men tot maximaal 75% van de totale hoeveelheid A-meststof toepassen. Met name voor intensieve glastuinbouwbedrijven ligt er na 2012 een opgave om groencompost te vervangen door biologische compost. Vanwege de grote gewasbehoefte (tot 850 kg N per ha) en de beperkte inzet van biologische dierlijke mest (max. 170 kg N per per jaar) blijft de glastuinder afhankelijk van hulpmeststoffen. Ook met inpassing van groencompost hebben glastuinders problemen om de limiet van 50% A-meststoffen te halen.

A-meststoffen en maaimeststoffen

Enkele akkerbouwers benutten vlinderbloemige groenbemesters voor de bemesting van voedingsgewassen, zie Ekoland 3/2010. Deze toepassing wordt net als het telen van groenbemesters zelf niet als A-meststof meeberekend. Wel kan deze toepassing leiden tot minder aanvoer van mest. In geval van aankoop van gedroogde luzerne (brok) geldt deze alleen als A-meststof wanneer deze direct afkomstig is van een gecertificeerd biologisch bedrijf. In alle andere gevallen geldt deze meststof, net als alle hulpmeststoffen, als B-meststof.

Wensen

Voor de intensieve sectoren zijn afhankelijk van (groen)compost, omdat aanvoer van dierlijke mest is begrenst. Daarom willen deze sectoren graag ook na 2012 groencompost als A-meststof kunnen inzetten. Ook bestaat er een sterke behoefte om het aandeel A-meststoffen via hulpmeststoffen te kunnen verhogen. Dit betekent dat ook restproducten van biologische oorsprong en gedroogde luzerne hiervoor in aanmerking moeten komen. Door deze verruiming ontstaat er een stimulans om reststromen van verwerkende bedrijven weer te benutten. Dit past in de kringloopgedachte van biologische landbouw. ■

GLASTUINBOUW

De gebroeders Verbeek zijn in 1997 omgeschakeld naar biologische glastuinbouw en direct begonnen met de bereiding van compost. Dit proces is ondergebracht in een aparte composteenheid achter de kas. Het proces levert hoogwaardig humuscompost van restproducten, zoals maaisel, mest, snoeiafval en eigen bedrijfsafval. Voor het composteren maakt men gebruik van een speciale techniek (CMC-methode). Bij deze techniek worden de temperatuurverloop en het CO₂-gehalte gecontroleerd voor een betere sturing van het proces. Bij normale compostering wordt veel organisch materiaal afgebroken. Met de methode van de gebroeders Verbeek ontstaat meer humus uit het afgebroken organische materiaal. Ondanks de basisbemesting met deze hoogwaardige compost, komt het bedrijf nauwelijks tot 50% A-meststoffen voor de tomatenteelt. Volgens het huidige mestplan worden de volgende meststoffen aangevoerd: compost, luzernekorrels en Monterra met hoge N-gehalten. Het tomatengewas vraagt veel stikstof en tijdens het groeiseizoen is bijbemesting met hulpmeststoffen noodzakelijk. Zodra de compost niet als A-meststof wordt meeberekend, voldoet het bedrijf niet aan de huidige 50% biologische mestlimiet. Het percentage blijft rond de 25% steken vanwege de beperkte aanvoerlimiet van dierlijke mest tot maximaal 170 kg N per ha per jaar.

SAMENWERKEN

In Noord-Brabant hebben meerdere biologische bedrijven elkaar opgezocht en de krachten gebundeld in EBIS (Ecologische bedrijven in samenwerking). Naast het akkerbouwbedrijf Biotrio met 210 hectare akkerland zijn vier Brabantse veehouders (rund, geit en varken) aangesloten. De hoofdactiviteit is het afstemmen en uitwisselen van stromen ruwvoer, voergranen, luzerne en stro richting veehouders en mest richting akkerbouw. Daarnaast worden machines en kosten voor materialen en DLV-advies gedeeld.

Volgens melkveehouder Van Roessel is deze samenwerking succesvol omdat er wederzijds belang is in voldoende vertrouwen. "We proberen het voeraanbod op de juiste plaats te krijgen en als er te veel voer voor ons vrijkomt, is er nog de handel om het over te nemen. Het streven is echter om door samenwerking de kringlopen te sluiten," aldus Van Roessel. (Zie ook pagina 32 en 33)

VEEL GROENBEMESTEN

Het bedrijf van Digni van den Dries en Peter van der Key in Ens maakt veelvuldig gebruik van groenbemesters, zie Ekoland 12/2009. Hierdoor wordt relatief veel stikstof vastgelegd en is minder aanvoer van dierlijke mest noodzakelijk. Op het bedrijf wordt ca. 40% van de totaal aangevoerde stikstof gebonden door vlinderbloemigen. Het bedrijf

streeft naar evenwichtsbemesting. Het doorrekenen van het teelt- en bemestingsplan leert dat via aanvoer van biologische rundveedrijfmest (rvdm) en biologische geitenmest voldoende kalium beschikbaar is, terwijl ook fosfaat in evenwicht blijft. De keuze voor dit bouwplan en gebruik van biologische mest leidt tot 100% gebruik van A-meststoffen.

Gewasrotatie	Groenbemesting	Mestaanvoer bio
1. Zomertarwe	Klaver	
2. Pootaardappel	Rogge/w.erwten	15 ton rvdm + 20 ton geitenmest
3. Spinazie	Rogge	30 ton rvdm
4. Witlof		
5. Winterarwe	Klaver	20 ton geitenmest
6. Kool voor ind.		20 ton rvdm